

PROGRAM – PROGRAMME

Międzynarodowe Seminarium

**pt. Zastosowanie Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania,
Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF) w edukacji – możliwości i wyzwania**

**The International Seminar – The International Classification of Functioning,
Disability and Health (ICF) in Education – Possibilities and Challenges**

- 13.30 – 13.45 Wprowadzenie do tematyki seminarium – Elżbieta Neroj, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Polska
Introduction to the seminar - Elżbieta Neroj, Ministry of National Education, Poland.
- 13.45 – 14.15 Narzędzia oceny oparte na ICF służące określeniu potrzeb uczniów: reforma i jej konsekwencje w Szwajcarii – Patrick Bonvin, Szwajcaria
Introducing on ICF-based assessment tool to determine pupils' needs: a reform and its consequences in Switzerland – Patrick Bonvin, Szwajcaria.
- 14.15 -14.30 Jak wykorzystano ICF w procesie oceny oraz zapewnienia wsparcia w ramach edukacji specjalnej: doświadczenia Portugalii – Maria Manuela Pires Sanches Fernandes Ferreira, Portugalia.
How the ICF-CY has been used in the assessment and eligibility processes for special education services: lessons learned from Portugal – Maria Manuela Pires Sanches Fernandes Ferreira, Portugal.
- 14.45-15.15 Pytania o możliwość zastosowania ICF w indywidualizacji programów nauczania – Giuseppe Fusacchia, Włochy.
Questions over the eligibility of ICF in the personalization of the school curriculum – Giuseppe Fusacchia, Italy.
- 15.15 – 15.45 przerwa kawowa /coffeebreak
- 15.45 – 16.00 Pilotaż zastosowania ICF w polskich szkołach i poradniach psychologiczno-pedagogicznych – Dorota Żyro, Wicedyrektor Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie oraz Katarzyna Stępniań, Kierownik Wydziału Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych Ośrodek Rozwoju Edukacji
The pilot project on the application of ICF in Polish schools and centers for counselling and diagnosis - Dorota Żyro and Katarzyna Stępniań, Centre for Education Development.
- 16.00 – 17.00 dyskusja/discussion
- 17.00 Podsumowanie i zakończenie seminarium

PRELEGENCI/SPEAKERS

Szwajcaria

Patrick Bonvin- profesor Uniwersytetu Pedagogicznego w Lozannie. Tytuł doktora psychologii Uniwersytetu we Fryburgu (Szwajcaria) uzyskał w 2003 r. zajmując się problematyką powtarzania klasy przez uczniów. Kontynuował prace w zakresie praktycznego zastosowania psychologii w edukacji włączającej, najpierw na Uniwersytecie w Fryburgu, a następnie na Uniwersytecie Pedagogicznym w Lozannie. Obecnie jest profesorem i kierownikiem Wydziału Rozwoju od Dzieciństwa do Dorosłości, który koordynuje kształcenie i badania w zakresie problematyki rozwoju, zdrowia uczniów i nauczycieli oraz edukacji włączającej. Jest również aktywnym uczestnikiem badań w ramach Międzynarodowego Laboratorium Edukacji Włączającej (LISIS), które działa na takim samym wydziale na Uniwersytecie Quebecu w Trois-Rivières (Kanada). Aktualnie ukończył 3-letni projekt badawczy finansowany przez szwajcarską Narodową Fundację Naukową, dotyczący współpracy pomiędzy nauczycielami szkół specjalnych i nauczycielami pracującymi w szkolnictwie ogólnodostępnym. W badaniach ostatnich lat koncentruje się na kształceniu uczniów z problemami w zachowaniu w edukacji włączającej oraz rozwijaniu włączających strategii zarządzania klasą (projekt międzyuczelniany w ramach Międzynarodowego Laboratorium Edukacji Włączającej). Był również członkiem zespołu, który opracował oparte o ICF szwajcarskie narzędzia do oceny i ewaluacji potrzeb edukacyjnych (SAV-PES) i nadal pracuje jako konsultant w ich wdrażaniu. Bierze również udział w pracach Europejskiej Agencji ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej.

Patrick Bonvin-Professor at the Lausanne Université of Teacher education. He got his Ph.D. in Psychology at the University of Fribourg (Switzerland) in 2003 on the subject of grade retention. He continued to work on the theme of the application of psychology to inclusive education, first at the University of Fribourg, then at the University of Teacher education in Lausanne (Switzerland). Now he is Professor and the Head of the Department of Development from Infancy to Adulthood which coordinates teaching and research activities on the themes of development, teacher and student health, and inclusive education. He is also an active research associate with the International Laboratory on Inclusive Education (LISIS), which is based in the same Department and in the University of Quebec in Trois-Rivières (Canada). He has actually just finished a 3 year research project granted by the Swiss national science foundation on collaboration between special and regular teachers in inclusive settings. His research is focused for the last year on the inclusion of students with behavioral difficulties, and the development of inclusive classroom management strategies (international collaborative project with a LISIS team). He was also a member of the team that developed the Swiss ICF-based eligibility and evaluation instrument (SAV-PES) and still acts as an consultant in its implementation. Finally he participates in the works of the European Agency for Special Needs and Inclusive Education.

Portugalia/Portugal

Manuela Sanches-Ferreira jest profesorem na Wydziale Edukacji Specjalnej w Wyższej Szkole Pedagogicznej na Politechnice w Porto. Ma ponad trzydziestoletnie doświadczenie w zakresie tematyki edukacji specjalnej i włączenia jako nauczyciel akademicki i pracownik naukowy. Tytuł magistra i doktora w zakresie psychologii na Wydziale Psychologii i Nauk Pedagogicznych zdobyła w Wyższej Szkole Pedagogicznej na Politechnice w Porto, gdzie jest odpowiedzialna za programy kształcenia: „Edukacja włączająca i zarządzanie klasą”, „Ocenianie i kwalifikowanie do edukacji specjalnej”, „Zastosowanie Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia”, „Opracowanie indywidualnych planów edukacyjnych”, przeznaczonych dla nauczycieli i specjalistów. Pełniła rolę konsultantki Krajowej Rady Kształcenia Nauczycieli odpowiedzialnej za rejestrację specjalistycznych programów kształcenia nauczycieli w Portugalii (od 2009 do kwietnia 2014 r) oraz oceniała programy studiów magisterskich w Krajowej Agencji Oceny i Akredytacji Szkolnictwa Wyższego. W ostatnich pięciu latach była koordynatorem projektów wdrażających edukację specjalną i politykę włączającą. Została nominowana jako portugalski ekspert w projektach Europejskiej Agencji ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej. W ostatnim czasie była koordynatorem międzynarodowych projektów: „Założenia programu studyjnego w zakresie edukacji włączającej w Czarnogórze”, Projekt Tempus (2013-2015), oraz „Aplikacja internetowa do monitorowania zdrowia w ADHD”, Program Uczenie się przez Całe Życie (2012-2015). Jest członkiem zespołu odpowiedzialnego za tłumaczenie, adaptację i walidację na populację portugalskiej Skali Intensywności Wsparcia (SIS) wersji dla dorosłych i wersji dla dzieci, współpracującego od września 2010 r. z Amerykańskim Towarzystwem Niepełnosprawności Intelektualnej i Rozwojowej (AAIDD). Koordynowała szereg projektów edukacyjnych oraz interwencyjnych w społecznościach lokalnych w Portugalii, finansowanych przez m. in. Fundację Calouste Gulbenkian, Fundację Aga Khan, Ministerstwo Zdrowia, jak również projektów międzynarodowych w programach UNICEF, Grundtvig Socrates i Leonardo da Vinci. Ostatnio wydane publikacje dotyczą problematyki kształcenia nauczycieli do edukacji włączającej, zastosowania ICF-CY w ocenie potrzeb, dostępu do wsparcia oraz interwencji w edukacji specjalnej.

Manuela Sanches-Ferreira is Full Professor in Special Education Department at School of Education on Porto Polytechnic. She has over thirty years of experience in the field of special education and inclusion as a teacher educator and researcher. She obtained the Master and the PhD in Psychology at the Faculty of Psychology and Educational Sciences of the University of Porto. She is a full professor at the School of Education, Porto Polytechnic, where she is responsible for programmes in "Inclusive Education and Classroom management", "Assessment and Eligibility in Special Education", "Application of the International Classification of Functioning, Disability and Health" and "Development of Individualized Educational Plans" provided to regular teachers and other educational professionals. As consultant, she has previously served the National Scientific Council of Teacher Training responsible for the registration of specialized teacher training programs in Portugal (from 2009 to April 2014) and the National Agency for Assessment and Accreditation of Higher Education, assessing Master degree programmes. In the last five years she has been involved as coordinator in projects concerning the implementation of special education and inclusion policies. She has been nominated the Portuguese Specialist in projects from the

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Recently, she coordinated the Portuguese team in two international projects: "Foundation of study program for inclusive education in Montenegro", Tempus Project (2013-2015); "Web Health Application for ADHD Monitoring", Lifelong Learning Programme (2012 to 2015). She is a member of the team that is responsible for the translation, cultural adaptation and validation to the Portuguese population of the Support Intensity Scale (SIS) version for Adults and version for Children in collaboration with the American Association of Intellectual and Developmental Disabilities (AAIDD) – initiated at September 2010. She has coordinated several educational and community intervention projects in Portugal funded, for example, by Calouste Gulbenkian Foundation, Aga Khan Foundation, and Ministry of Health and also international projects under, for example, UNICEF, Grundtvig, Socrates, Leonardo da Vinci programmes. Recent publications are in the area of teacher education for inclusion, the use of the ICF-CY in special education assessment, eligibility and intervention processes.

Włochy/Italy

Giuseppe Fusacchia pracuje jako dyrektor szkoły podstawowej i ponadpodstawowej w Rzymie. Współpracuje z Ministerstwem Edukacji Włoch w obszarze edukacji włączającej.

Giuseppe Fusacchia works as a head-teacher in a primary and low secondary school in Rome, and also collaborate with the Italian Ministry of Education on inclusive matters.

Polska/Poland

Elżbieta Neroj – psycholog, neurobiolog, trener umiejętności poznawczych. Pracowała jako psycholog i dyrektor publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej. Obecnie pracuje jako naczelnik Wydziału Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych w Departamencie Wychowania i Kształcenia Integracyjnego w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Przedstawiciel Ministerstwa Edukacji Narodowej w Radzie Europejskiej Agencji ds. Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych i Edukacji Włączającej oraz członek Zarządu tej Agencji. Jest członkiem Polskiej Rady Języka Migowego i współpracuje z Polską Radą ds. Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia w zakresie tłumaczenia na język polski wersji dla dzieci i młodzieży tej klasyfikacji (ICF-CY).

Elżbieta Neroj – psychologist, neurobiologist, cognitive skills' trainer. She worked as a psychologist and director of the public centre for counselling and diagnosis for children and the youth. Now she works as a head of the Special Needs Unit in the Department of the Upbringing and Inclusive Education in the Ministry of National Education. She is nominated as a Representative Board Member of the European Agency for Special Needs and Inclusive Education and Management Board Member of the Agency. She is a member of the Polish Sign Language Council and cooperates with the Polish Council for the Classification of Functioning, Disability and Health on the translation of the children and youth version (ICF-CY to Polish language).